

ایستگاه هفدهم، سینما حقیقت؛ امن هستم، چون رأی می‌دهم/ داستان صدای بلند، دوربین خاموش!

شناسه خبر: ۱۲۷۰۳۹ شنبه ۲۵ آذر ۱۴۰۲ - ۱۲:۲۵

تنها ۳ روز تا آغاز جشنواره سینما حقیقت مانده است؛ سینمای مستند در روزهای عبور از کرونا و التهابات اجتماعی آغازگر حیاتی نو خواهد بود.

موج خبر- گروه فرهنگی، زنگ آغاز جشنواره سینما حقیقت تا دو روز آینده نواخته می‌شود تا این رویداد مهم سینمای مستند، در ایستگاه هفدهم قرار گیرد و تازه‌هایی را تجربه کند. عبور از کرونا با همه چالش‌هایی که داشت، اتفاقات سال گذشته که بر جشنواره سایه افکنده بود، تغییر مکان برگزاری جشنواره و البته اضافه شدن آرای مردمی، از جمله مهم‌ترین تغییرات جشنواره سینما حقیقت امسال نسبت به ۲-۳ سال گذشته است.

در این گزارش مروری بر تغییرات جشنواره و پیش‌بینی‌هایی داریم که این رویداد سینمایی را متفاوت از دوره‌های قبلی خواهد کرد.

رای می‌دهم، پس هستم!

اگر اسمش را مهم‌ترین خبر جشنواره امسال نگذاریم، حتما در لیست سه‌تایی مهم‌ترین اتفاقات امسال جشنواره قرار می‌گیرد؛ منظورمان «بازگشت آرای مردمی» و جایزه این بخش به جشنواره سینما حقیقت است. جایزه‌ای که تحقیقاً جای خالی‌اش در چند دوره گذشته به شدت حس شد و امسال این خلأ جبران شده است.

سوال اصلی اینجاست که چرا جایزه بخش مردمی مهم است؟ پاسخ به این سوال را باید از چند منظر مورد جست‌وجو قرار داد؛ اولاً جایزه بخش مردمی، نگاهی متفاوت با رویکردهای هیئت داوران در ارائه جوایز به فیلم‌های منتخب را به منصفه ظهور می‌کشد. نمونه واضح این اتفاق را در همین جشنواره پیشین فیلم کوتاه تهران باید جست‌وجو کرد. فیلم کوتاه «مورچه» که اثری قوی و دارای فیلمنامه (به زعم نگارنده این مطلب) بود، از چشم داوران جشنواره دور ماند و در هیچ بخشی جایزه نگرفت اما همین فیلم مورد توجه مخاطبان قرار گرفت و با بیشترین رای مردمی، جایزه این بخش را از آن خود کرد. بنابراین، جایزه مردمی می‌تواند پوشش دهنده تفاوت سلیق داوران و مخاطبان باشد.

به یاد داریم آخرین باری که آرای مردمی در جشنواره سینما حقیقت حضور داشت، شیطنت چند گروه باعث شد تا آرای این بخش زیرسوال رفته و برای چند سال، عطای آن به لقایش بخشیده شود

اهمیت دوم جایزه مردمی از این جهت است که زمینه ارتباط مردم با جشنواره را تقویت کرده و آن را از یک رویداد داخلی جمعی از سینماگران دور می‌کند. مخاطبی که احساس می‌کند رای و نظرش برای جشنواره مهم است، حتماً برای دیدن فیلم‌ها ترغیب شده، بلیط می‌خرد و به تماشای فیلم‌ها می‌نشیند.

البته نکته مهم در این بین، صیانت از آرای مردمی است. به یاد داریم آخرین باری که آرای مردمی در جشنواره سینما

حقیقت حضور داشت، شیطنت چند گروه باعث شد تا آرای این بخش زیر سوال رفته و برای چند سال، عطای آن به لقایش بخشیده شود. دور از ذهن نیست که اگر آن اتفاقات دوباره تکرار شود و آرای مردمی به درستی صیانت نشود و باز هم مجبور به خداحافظی با این جایزه شویم. امسال، انجمن صنفی تهیه کنندگان متولی انجام امور این بخش است و مسئولیت سنگینی بر عهده خواهد داشت.

محمد حمیدی مقدم دبیر هفدهمین جشنواره سینما حقیقت در نشست خبری این رویداد سینمایی در پاسخ به سوال تسنیم درباره صیانت از آرای مردمی گفته بود: «ما جلسه‌ای با ای تیکت، سینما تیکت، سمفا و هاشور داشتیم و گفتیم می‌خواهیم از آرا صیانت کنیم و اگر ممکن نیست به سمتش نرویم. امسال با توجه به تمهیداتی که اندیشیده شده امکان اخذ ماشینی آرا فراهم شده اما صیانت از آرا یک کار کاملاً صنفی است.»

صدای بلند، دوربین خاموش!

اتفاق‌های سال گذشته کشورمان پس از فوت مهسا امینی از اوایل مهرماه اوج گرفت و تا اواخر آذرماه ادامه داشت که در همین دوره، دو جشنواره فیلم کوتاه تهران و سینما حقیقت برگزار شد و تحت تاثیر بیانیه‌هایی قرار گرفت که از سوی تعدادی از صنوف و فیلمسازان در فضای مجازی صادر می‌شد. صدای آن روزهای این فیلمسازان بلند بود و با بیانیه‌های مختلف و تماس‌های مکرر با فیلمسازان جوان تلاش کردند تا آنها، فیلم‌های خود را از جشنواره بیرون بکشند. فارغ از اینکه آیا موفق بودند یا خیر باید به نکته‌ای مهم‌تر توجه کرد و آنهم این است که آیا همین افراد، مستندی از اتفاقات سال گذشته برای نمایش در جشنواره آماده کرده‌اند تا نشان بدهند برای روایت حقیقت دغدغه دارند؟

محمد حمیدی مقدم پاسخ این سوال را در نشست خبری سینما حقیقت داد و گفت: «من اعتقاد بر شفاف سازی دارم، باید بگویم 640 اثر متقاضی شدند اما اینکه شاید ده‌ها مستند ساخته شده اما به درگاه ورودی ما نرسیده چیز دیگری است. مشاوران ما بدون سویه‌گیری سیاسی تمام این فیلم‌ها را دیدند. ما یک یا دو فیلم درباره وقایع سال گذشته داریم اما فیلم شاخصی در این حوزه ندیدیم. از این نظر ما هم استقبال می‌کنیم که فیلم‌هایی عادلانه ساخته شوند. اصلاً یکی از مطالبات ما ورود فیلم‌هایی درباره وقایع اجتماعی پیرامون است اما شاید این فیلم‌ها با هر نگاهی به سال آینده برسد.»

انتظار این بود که با توجه به حجم بیانیه‌ها و صحبت‌ها برای «بیان حقیقت» در سال گذشته، امسال، آثاری درباره اعتراضات سال گذشته به جشنواره برسد تا مشخص شود که آن بیانیه‌ها واقعی بوده و صرفاً یک کار نمایشی نبوده است

او همچنین تاکید کرد: «ما فکر می کردیم شاید آثاری در این باره تولید نشده یا ما از آنها خبر نداریم پس با توجه به نیازمان پیگیری کردیم. البته از دوستان امنیتی هم می خواهم سعه صدر بیشتری داشته باشند. شاید اصلاً چنین فیلم هایی ساخته شده و به جشنواره ارسال نشده باشند اما دوستان باید سعه صدر برای برقراری این گفتمان داشته باشند.»

انتظار این بود که با توجه به حجم بیانیه ها و صحبت ها برای «بیان حقیقت» در سال گذشته، امسال، آثاری درباره اعتراضات سال گذشته به جشنواره برسد تا مشخص شود که آن بیانیه ها واقعی بوده و صرفاً یک کار نمایشی نبوده است، اما به جز یکی دو فیلم، کار دیگری در این موضوع ارسال نشده است که جای تأمل دارد.

نگران آینده سینمای مستند باشیم؟

بحران کرونا، در کنار همه سختی ها و مشکلاتی که ایجاد کرد، سایه سنگینی نیز بر سینمای ایران افکند. از یکسو برگزاری جشنواره ها را تحت تأثیر قرار داد و از سوی دیگر، ساخت آثار باکیفیت را به شدت کاهش داد. بسیاری از گروه های تولید به دلیل این همه گیری نمی توانستند با آرامش در کنار یکدیگر قرار بگیرند و ساخت فیلم های باکیفیت (هم در بخش داستانی و هم در بخش مستند) به شدت کاهش داشت. از سوی دیگر، جشنواره ها نیز به دلیل امکان انتقال و ویروس کرونا به شیوه های متفاوت برگزار شدند.

سال 1399 که اولین همزیستی کرونا و جامعه انسانی بود، جشنواره سینما حقیقت کاملاً به صورت آنلاین برگزار شد؛ سال 1400 نیز تنها جمعی از خبرنگاران و سینماگران اجازه حضور در کاخ جشنواره را داشتند و خبری از مردم نبود، اما در سال 1401 اوضاع کمی بهبود پیدا کرد، با این حال، خلأ مستندهای قوی به شدت احساس می شد. این موضوع به حدی بود که صدای بسیاری از منتقدین را هم درآورد و می گفتند که مستندهایی که در یکی دو سال اخیر در سینما حقیقت رونمایی شده فاصله بسیار معناداری با فیلم های سال های گذشته دارد.

گروه های تولید نزدیک به 2 سال فرصت داشتند تا بدون استرس ناشی از همه گیری کرونا فیلم بسازند. بنابراین پیش بینی می شود که کیفیت فیلم های حاضر در جشنواره از دو سال قبلی بالاتر باشد.

اکنون و در آستانه برگزاری هفدهمین جشنواره سینما حقیقت، هم به صورت کامل از کرونا عبور کرده ایم و هم گروه های تولید نزدیک به 2 سال فرصت داشتند تا بدون استرس فیلم بسازند. بنابراین پیش بینی می شود که کیفیت فیلم های حاضر در جشنواره از دو سال قبلی بالاتر باشد. آیا باید نگران آینده سینمای مستند باشیم یا فیلم های خوب، ضعف دو سال اخیر را می پوشانند؟

سرنوشت بخش آنلاین چه شد؟

کرونا در کنار تمام معایبی که داشت، یک اتفاق مهم را رقم زد و آنهم آماده کردن زیرساخت ها برای اکران آنلاین فیلم های مستند در جشنواره سینما حقیقت بود. از سال 1399 که کرونا همه گیر شد، اکران آنلاین به جشنواره سینما حقیقت اضافه شد تا مخاطبان بتوانند فیلم ها را خارج از سینما تماشا کنند.

این اتفاق یک دستاورد مهم و یک نقطه ضعف بزرگ داشت. دستاورد مهم این بود که فیلم ها در سطح گسترده تری دیده می شد و بسیاری از آثار به شهرستان ها و روستاهای کشور نیز راه پیدا کرد، اما نقطه ضعف بزرگ قاچاق فیلم ها و از دست رفتن زحمات چند ساله یک گروه به همین واسطه بود.

این دوراهی در جشنواره هفدهم نیز وجود داشت، به طوری که دبیر جشنواره را در آستانه تصمیمی مهم و سخت قرار داد. حمیدی مقدم تاکید کرد که در ابتدا قصد نداشته نمایش آنلاین را در جشنواره قرار بدهد، اما فشار فیلمسازان و کمپانی ها برای بیشتر دیده شدن آثار، او را مجاب به قرار دادن بخش آنلاین کرده است.

با این حال، اکران آنلاین فیلم ها به صورت اختیاری است؛ هر فیلمسازی که دوست داشته باشد می تواند فیلمش را در این بخش ارائه کرده و در ازای آن مبلغی به عنوان حق پخش دریافت کند.

بازگشت به خانه؛ فضای کمتر، دسترسی بهتر!

ساخت پردیس سینمایی چارسو نویدبخش مکانی جدید برای برگزاری جشنواره های سینمایی کشور از جمله «سینما

حقیقت» بود تا از سینماهای کوچک‌تری که پیشتر به عنوان محل برگزاری این جشنواره انتخاب می‌شدند، فاصله بگیریم. از سال 1395 (همزمان با دوره دهم)، پردیس سینمایی چارسو برای برگزاری سینما حقیقت انتخاب شد و این روند تا سال 1398 ادامه داشت. اعتراضات سال گذشته و واقع شدن سینمای چارسو در مرکز شهر باعث شد تا به ناچار، سینما حقیقت به پردیس ملت کوچ کند، اما امسال دوباره جشنواره به محل اصلی برگزاری خود یعنی پردیس چارسو بازگشت.

پردیس ملت دسترسی سخت‌تری به ناوگان حمل و نقل عمومی دارد، تعداد پارکینگ‌هایش محدود است و از سویی دیگر ترافیک غروب شمال تهران سرسام آور است. جمیع این عوامل باعث می‌شود که برگزاری جشنواره در این مکان خیلی مورد استقبال قرار نگیرد، اگرچه پردیس ملت فضای بزرگتر و سالن‌های بیشتری دارد.

حمیدی مقدم در نشست خبری جشنواره تاکید کرده بود که رفتن به پردیس ملت به صورت موقت بوده، اما مشکلاتی در چارسو از نظر تعداد سالن وجود دارد. با این حال برآیند نظرات بر این بوده که پردیس چارسو فضای بهتری برای دیدارها و همگرایی‌های جشنواره‌ای است.

آمارها چه می‌گویند؟

قبل از هر چیز مروری بر آمار کمی جشنواره داشته باشیم؛ به گفته محمد حمیدی مقدم، دبیر جشنواره هفدهم، امسال 640 فیلم متقاضی حضور در سینما حقیقت شدند که نوعی رکوردشکنی به شمار می‌رود. البته تعداد متقاضیان در سال 1398، 710 اثر بوده اما بعد از آن شاهد کاهش تعداد فیلم‌های متقاضی بوده‌ایم.

از بین 640 فیلم ارسالی، 21 مستند در بخش بلند، 23 فیلم نیمه بلند و 20 اثر کوتاه به بخش مسابقه ملی راه یافتند تا در کنار 18 اثر بخش شهید آوینی ترکیب فیلم‌های ایرانی جشنواره را تشکیل بدهند.

پردیس ملت دسترسی سخت‌تری به ناوگان حمل و نقل عمومی دارد، تعداد پارکینگ‌هایش محدود است و از سویی دیگر ترافیک غروب شمال تهران سرسام آور است. جمیع این عوامل باعث می‌شود که برگزاری جشنواره در این مکان خیلی مورد استقبال قرار نگیرد، اگرچه پردیس ملت فضای بزرگتر و سالن‌های بیشتری دارد.

از سویی دیگر، در بخش بین الملل نیز 1839 فیلم از 113 کشور متقاضی شدند. از این بین، 57 فیلم از 46 کشور برای حضور در جشنواره انتخاب شدند که شامل 15 فیلم بلند، 8 فیلم نیمه بلند، 15 فیلم کوتاه، 4 فیلم پرتنه، 10 نمایش ویژه و 5 فیلم در بخش غزه هستند.

بخش غزه، انتخاب خوب

یکی از سوژه‌های روز صحنه بین الملل موضوع غزه و جنایت‌هایی است که توسط رژیم غاصب صهیونیستی در حال رخ دادن است. قرار دادن بخشی به عنوان غزه در جشنواره سینما حقیقت امسال، انتخاب خوبی است، اگرچه باید منتظر ماند و دید که 5 فیلم حاضر در این بخش تا چه اندازه مورد استقبال قرار می‌گیرند.

بدون شک مستندهای بسیار خوبی در موضوع غزه ساخته شده که نمایش هرچه بیشتر آنها می‌تواند روشنگری درباره اتفاقات این روزهای فلسطین باشد.

انتهای پیام/

انتهای پیام/